

JOSEPH E. STIGLITZ

Malezya Mucizesi

Malezya, çeşitli etnik gruplar arasındaki gelir dağılımı uçurumunu büyük ölçüde azaltmayı başardı, ama bunu daha çok kazananın gelirini azaltarak değil, az kazananın daha çok kazanmasını sağlayarak yaptı

Malezya'nın Merdekasi'nin, yani 400 yıllık sömürge yaşamından kurtuluşunun ellinci yıldönümü 31 ağustostu. Malezya'nın sakin ve siddetten uzak çabası, Mahatma Gandhi'nin Hindistan'da yaptıkları kadar dikkat çekmemiş olabilir, ama Malezya'nın kurtuluştan bu yana ekonomi alanında ve farklı ırklardan, azınlıklardan ve kültürlerden oluşan canlı bir toplum yaratmak konusunda gerçekleştirdikleri çok etkileyici ve dünyaya ders olacak nitelikte.

RAKAMLAR ÇOK ŞEY İFADE EDİYOR

Malezya, sömürge olmaktan kurtulduğu yıl dünyanın en fakir ülkelerinden biriydi. Elde pek güvenilir veriler olmamakla birlikte, GSYH'si (satın alma gücü paritesi açısından) Haiti, Honduras ve Mısır ile karşılaştırılabilecek seviyede ve Gana'nınkinden sadece yüzde beş kadar yüksekti. Bugün Malezya'nın geliri, Gana'nınınin 7,8 katı ve Honduras'ınınin beş katından ve Mısır'ınınin 2,5 katından daha fazla. Malezya, küresel büyüme ligi sıralamasına bakıldığında Çin, Tayvan, Güney Kore ve Tayland ile birlikte en üst sıralarda yer alıyor.

Dahası, bu büyümenin getirileri paylaşıyor. Açlık sınırındaki fakirliğin 2010 yılına kadar sona erdirilmesi ve genel fakirlik oranının yüzde 2,8'e düşürülmesi öngörülüyor. Malezya, çeşitli etnik gruplar arasındaki gelir dağılımı uçurumunu büyük ölçüde azaltmayı baş

ardı, ama bunu daha çok kazananın gelirini azaltarak değil, az kazananın daha çok kazanmasını sağlayarak yaptı.

Ülkenin fakirliği azaltmadaki başarısında, geniş istihdam olanakları yaratılmasının rolü oldu. Dünyanın birçok ülkesinde işsizlik bir sorun olarak varken, Malezya bir süredir işçi ithal ediyor. Bağımsızlığın kazanılmasından bu yana geçen 50 yılda, 7,24 milyon iş yaratıldı; bunu yüzdeye vurduğunuzda yüzde 261'lik bir artış demektir ve bu ABD'de 105 milyon iş yaratmaya eşdeğerdir.

MALEZYA'NIN SOSYO EKONOMİK YAPISI

Malezya'nın başarılı olmasını beklememek için pek çok neden vardı. Malezya bağımsızlığını kazanırken, Nobel Ödüllü ekonomist Gunnar Myrdal da "Asya Dramı" adında etkileyici bir kitap yazdı ve o kitapta bölgenin geleceğinin pek parlak olmadığını öne sürdü.

Malezya zengin doğal kaynaklara sahip. Ancak, birkaç istisnanın dışında, bu tür ülkeler "doğal kaynak lanetine" duçar. Zengin kaynaklara sahip ülkeler, kendilerinden bekleneni yapamadıkları gibi, bu kaynaklara sahip olmayan ülkelere daha kötü durumlara düşerler. Doğal kaynak zenginliğinin daha eşitlikçi bir toplum yaratılmasını kolaylaştırması gerekirken, ortalama olarak daha fazla kaynağa sahip ülkelerde daha fazla eşitsizlik görülüyor.

Joseph Stiglitz
Nobel Ekonomi Ödülü
adayıdır.
Son kitabının adı
Making Globalization
Work (Küreselleşme
Nasıl İyileştirilebilir)'dir.

Ayrıca, Malezya'nın çok ırklı ve çok kültürlü yapısı, onu sivil çatışmalara daha açık hale getirmişti; bir grubun zenginliği ele geçirmeye çalışması şeklindeki bu durum, zengin kaynaklara sahip birçok ülkede yaşanmıştır. Burada aklımıza, azınlıklar bu zenginliğin meyvelerini çoğunluğa rağmen sadece kendilerine mal etmek için çok çaba sarf ettiği, dünyanın zengin ülkelerinden biri olup da insanları fakir olan Bolivya geliyor.

Malezya, bağımsızlığını kazandığında bir komünist ayaklanma ile de karşı karşıya kalmıştı. Kırsalda yaşayan insanların "sevgisini ve desteğini" kazanmak gerekiyordu. Bu da, sıradan vatandaşlara ekonomik refah getirmek, onlara hasar vermemek anlamı taşıyordu. (Bu durum, kendi yakın çevresinin dışında birisini dinleyebilse, Irak'taki Bush yönetimi için önemli bir örnektir.)

Malezya üçüncü bir darbe daha yemişti: "Beyaz adam sorumluluğu" açısından, güçlü Avrupa ülkeleri hüküm sürdükleri ülkelerde yaşam standartlarını iyileştirmek için çok az şey yaptılar. Britanya'nın sömürgesi olan Hindistan'daki tekstil üreticilerinin zararına, ama kendi tekstil üreticilerinin yararına olan ticaret kanunlarını yürürlüğe koyarken, Britanya'nın sömürgesi Hindistan'ın küresel GSYH içindeki payındaki ciddi düşüş, en çok göze çarpan örnektir.

Sömürgeci ülkelerin "böl ve yönet" taktikleri, Avrupa'daki küçük ülkelere, Avrupa dışındaki büyük ülkeleri yönetme, kaynaklarını talan etme olanağını tanıdı. Bunları yaparken, o ülkelerin ekonomik olarak başarılı ve demokratik olarak kendi kendini yöneten bir toplum yaratmaları için gerek duydukları fiziksel sermayeye, insan sermayesine ve sosyal sermayeye çok az yatırım yapmışlardır. Eski sömürgelerin birçoğunun bu kötü mirastan kurtulması on yıllarca zaman aldı.

BİR EKONOMİST MALEZYA'NIN BAŞARISINI NASIL AÇIKLAR?

Malezya ekonomik açıdan komşularından ders aldı. Kendi sömürge miraslarını reddeden eski kolonilerin pek çoğu, Rusya'ya ve Komünizm'e sarıldı. Malezya, akıllıca davranarak farklı bir yol izledi ve yü-

zünü Doğu Asya'nın oldukça başarılı olan ülkelerine döndürdü. Eğitime ve teknolojiye yatırım yaptı. Yüksek oranda tasarrufta bulunarak, güçlü ve etkin bir eylem planını yürürlüğe koydu. Güçlü makroekonomik programlar uyguladı.

Malezya, ayrıca başarı için hükümetin de aktif bir rol oynaması gerektiğini gördü. Dışarıdan gelen önerileri pragmatik bir şekilde gerektiğinde kabul ve gerektiğinde reddederek, ideolojik yaklaşımlara prim vermedi. Daha da önemlisi, 1997 mali krizinde IMF'nin politikalarını benimsemedi ve sonuç olarak, krizden etkilenen ülkeler arasında krizi en kısa sürede ve minimum sorunla atlatan tek ülke oldu. Krizden kurtulduğunda, ülkenin borç yükü ve iflas eden şirket sayısı birçok komşusununkinden çok daha azdı.

Bu başarı, doğal olarak sadece iktisadi bir mesele değildir. Eğer Malezya, IMF'nin önerdiği politikaları uygulaysaydı, son 40 yılda yaratılan sosyal barışı yıkmış olurdu.

Böylece, Malezya'nın başarısı, hem ekonomik başarı arayanlar ve hem de bu dünyada sadece toleransla değil, aynı zamanda karşılıklı saygıya ve ortak insani değerleri paylaşarak ve ortak amaçlar için birlikte çaba sarf ederek hep beraber nasıl yaşanabileceğini anlamaya çalışanlar tarafından incelenmelidir.

Copyright: PROJECT SYNDICATE
www.project-syndicate.org
Universal Dil Hizmetleri ve Yayıncılık A.Ş.

Malezya, akıllıca davranarak farklı bir yol izledi ve yüzünü Doğu Asya'nın oldukça başarılı olan ülkelere döndürdü. Eğitime ve teknolojiye yatırım yaptı. Yüksek oranda tasarrufta bulunarak, güçlü ve etkin bir eylem planını yürürlüğe koydu. Güçlü makroekonomik programlar uyguladı.

